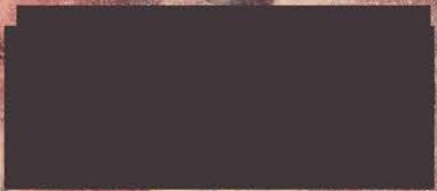

В СЕ СВІТ

№10

ЦІНА 15 коп.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИЙ
Б А Н К

„УКРСЕЛЬБАНК“⁶⁶

Роспочав свої операції 27 XI—1923 року

ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ 15.000.000 крб.

ВЕСЬ ФАКТИЧНО ОПЛАЧЕНИЙ

ПРАВЛІННЯ в Харкові, майдан Рози Люксембург, № 23

ФІЛІЯ в Бірзулі, кореспонденти по всіх містах Союзу Радянських Соціалістичних Республік, а також за кордоном: в Англії, Ажериї, Німеччині, Франції та Швеції.

Укрсельбанк має своїм завданням обслуговувати кредитом сільське господарство України через „сельбанки“ та сільсько-господарські кредитові кооперативні товариства та фінансувати установи та організації, що обслуговують сільське господарство.

Укрсельбанк провадить усі дозволені його статутом операції в тому числі:
ПРИЙОМ від установ та приватних осіб вкладів—термінових, нетермінових та на біжучі рахунки.

ІНКАСО векселів, зобов'язань, трат, дублікатів, інших документів та цінностей.

ВИДАЧУ переказів та платіжних доручень, товарних та грошових акредитивів.

КУПВЛЮ та продаж за рахунок третіх осіб цінних паперів.

ПРИЙОМ на зхованку цінних паперів та документів.

№ 10
6-го березня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Т. т. Петровський, Чубар,

Затонський і Скрипник

ПЛЕНУМ

Почався 27 лютого

ЦК КП(б)У

Закінчився 3-го березня

Генеральний секретар ЦК КП(б)У тов. Каганович робить доповідь

ЗУСТРІЧ

Оповідання Євгена М'якоти

I.

По-весні заводські будні сині, як ранки, молодіють у гущі димарів. Тоді під парканами на жужелиці сходить квола трава... Я дивлюсь як білі хмарки линуть небом і згораю в тужливім пориві.

Наді мою нафтові печі розв'язали червоні зілля і гиготять захилинаючись полум'ям. Пекельний гуркіт роззброїв мій слух. Ми по черзі підскакуєм з молотами в руках вбивати днище штампи, б'ємо довго, поки послабнуть м'язи, аж поки днище відділившись од м'якого заліза не впаде в чорну пилуку.

І так один за одним, поки в голові не розліється і не запне очі болізна муть втоми.

Я працював зі старшими робітниками, у них були завжди однакові розмови, тривали вони не довго. Іноді товариші захилялись поривчастим сміхом.

Над нами був високий бригадир, ходив він трохи шкандибаючи на ліву ногу похитуючи свою кремезну постать, завжди бурчав незадоволено своїм товстим басом. Його обов'язки були: підганяти нас і слідкувати за роботою. Після подучки йому завжди було на похмілля, тоді товстий бас набирив гніву.

Підчас розмов, коли робітники сперечались, як було жити раніш і тепер, він іноді вставляв свої слівця:

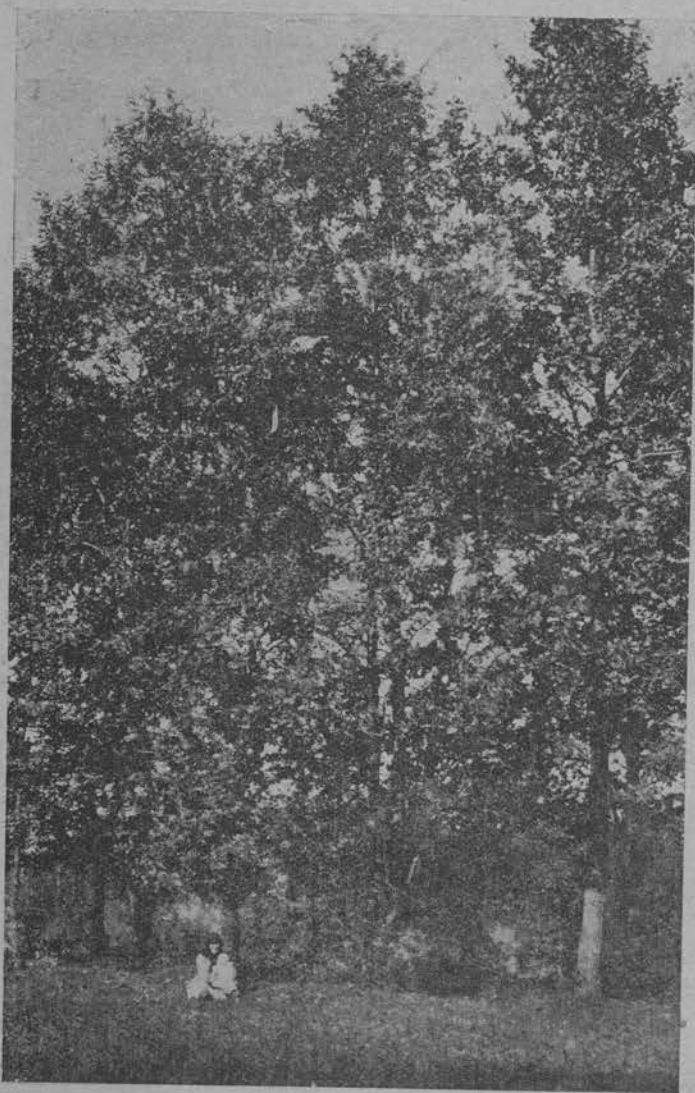
— Да... кадась ми страдали од помешіков, було вивезуть з економії на базар м'яса по две копейки за фунт. А тепер його

ДО 75-РІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТИ М. В. ГОГОЛЯ

Пам'ятник М. В. Гоголеві в Сорочинцях

ДО 75-РІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТИ М. В. ГОГОЛЯ

Село Василівка-Янєвщина на Миргородщині. Дуби, що посадив М. В. Гоголь

за тридцять не візьмеш. Тоді всі ніяково реготали, улесливо заглядали йому в вічі:

— Зато тепер ми розумні, голосуєм, англійським шахтарям помагати. Розлодарничались, тепер їх і пулюю в шахту не загониш...

Всі пильно слухали, поглядаючи спід лоба на бригадира Де-хто несміливо казав—що помагати таки треба. Бригадиріві очі заплювали кров'ю.

— Що треба? Робити треба! Чого нашим було треба, як раніше забастували, нагайки: тепер добились. Половина того нема що раніше.

— Як кому!—випалив хмурий юнак.—А вам мабуть нема й половини, бо гроші пропали в банку.

Бригадир, мов опечений, лаючись одскочив од юрби. Всі мовчки росходились до роботи.

Скаженіло тоді навкруги: ляскало, давеніло, корчилося немов у конвульсіях розпечене залізо.

Зі мною працював молодий робітник, він був похмурий—щоденна праця поклала на ньому сліди, вона його трохи згорбила і одібрала веселу посмішку, замість неї в нього був трівожний задумливий погляд на вродливому обличчі.

Я швидко з ним сприязвився.

Він просто приголомшував мене своїми розмовами. В них чудась якась туга за життям. То він проклинав свій марудний труд, то захоплювався його солодкою втомою і вбачав у ньому так мало користи.

Звали його Юлій, він прагнув кохання у лютій самотності.

Я не раз бачив, як бригадир серед підслесливих очей робітників своєї бригади, шукав його прямий погляд і зустрінувшись із ним запалювався гнівом. Бо цей юнак завжди мов списом коле його, доказуючи лайливі слова.

— Підожди, голубе, ти в мене не такий станеш! Я тебе виснажу важкою роботою: ти добереш, чи над тобою має хто право, чи ні.

І він спльовуючи, хапав гладілку, наставляючи на розпечене залізо, кричав:

— Скоріш хватай молот—бий!

І як садист вдивлявся на Юлія, що від втоми вже ледве підводив молот.

І коли холодне залізо тягли до горна, Юлій стояв, вжаво дихаючи. Бригадир просичав:

— Ну, що, добився права—отак усе життя...

Він навмисне давав Юлієві важку роботу, але Юлій ніколи не відмовлявся від неї як інші, а зціпивши зуби завжди доводив її до кінця.

Я не зустрічав ще людини, що так терпіла б від ворожого оточення. Він лютував, шарпався ніби придушений дим оточенням старорежимних наглядачів, бригадира і підібраних під його смак підслесливих робітників. Він іноді казав мені:

— Попались вони б раніш—довго б не балакав, не з такими боролись. А тепер він має наді мною право спеца. Мене це іноді доводить до божевілля—таке мале мизерне щось притаїлось.

Я нарочито не піду на його скаржитись в замком. Хай іще трохи порадіє...

І він сміявся довго, його очі горіли.

Одного разу він не стримавсь і звів молота над головою бригадира.

Тоді на дворі була страшна буря, дико скиглила цехова покрівля. Блідний бригадир одскочив у бік, а Юлія застиг з піднятим молотом. Потім він почав здригатись, важкий молот випав з рук всі остовпіли в напруженій мовчанці. Тільки машини шадено ревели в такій бурі. У вікно прорвалася блискавка і осяяла страшне лице.

II.

Вечір. Місяць пливе угорі, кудись у степ, за сонні кургани.

— Гу-гу-у-у-у—несеться кривими вуличками гудок нічній зміні і глухо замовкає в степу за оселком, зрадівши цьому вільному просторові. Десь парує Дніпро і надходить радісна задума.

Тоді не знаходили собі місця. Я швидко вириваюся з давньої юрби, залишаю клубний садок, прямую безлюдними вуличками в степ.

Іноді за віконницю низеньких будинків до мене долітає спів, дитячий вереск, п'яні розмови. Я перевів погляд на розчинене вікно, звідти чулась весела дівоча пісенька. Я вгадав хто це співав, і звернув свій погляд між квітки, що стояли в розчиненім вікні. В напівтемній кімнаті стояла вона гола, примірюючи білу суконьку. Я винувато кинувся бігти, пам'ятаю щось тріщало в мене під ногами, гавкали собаки, поки я вибрався з двору і замовкла люба пісенька. Вже потягло степом, як я отямився, а перед очима місяцем вилискували голі стегна.

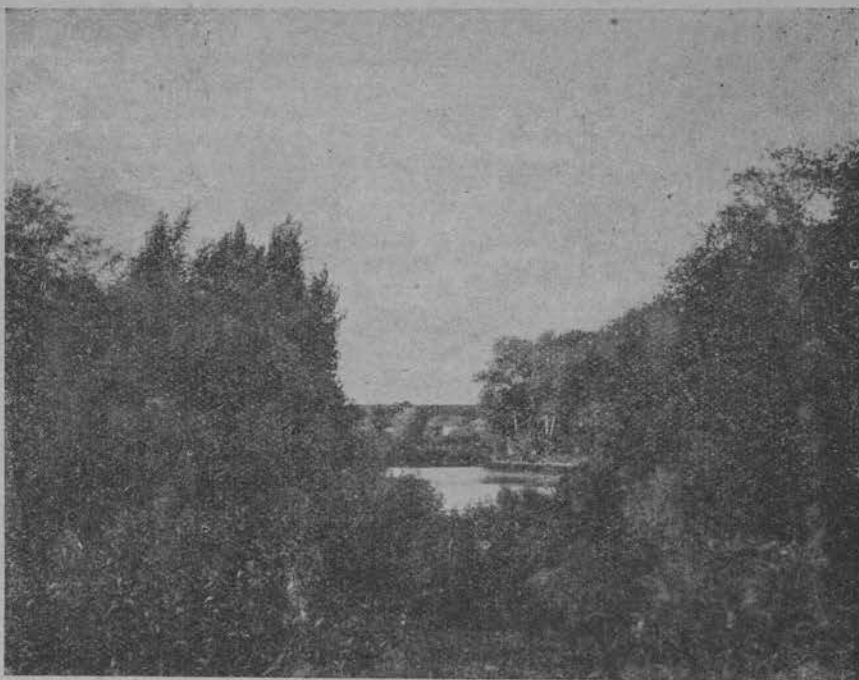
І я чомусь заспівав. Згадав про Юлію, але його не було дома, він помандрував мабуть у степ на свою улюблену гору.

Дорога збігла в яроч. За мною бігла моя довга тінь. Попереду хтось ішов замислившись. Я наздогнав Юлію. Він ішов серединою шляху. А навкруги цвіла літня ніч. Десь на Дніпрі загав пароплав. Ми вийшли на гору. Я довго дивився на завод, що блимав карнавальними вогнями. Мені здавалося, що я в казці. Так хотілось кохати, щось величне, як світ, жагуче впиватись, як краплі в роспечену землю.

Знову загав пароплав і я несміливо спитав:

— Юлію, ти любиш вродливих жінок?

ДО 75-РІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТИ М. В. ГОГОЛЯ

Село Василівка-Яновщина, на Миргородщині. Парк у маєткові, де жив М. В. Гоголь

— Так, люблю, але я самотній і життя здається мені нудним. Колись—немов це було у сні, в моїх обіймах згорала чудова дівчина, я не знаю її ім'я, але образ зостався у моїй душі. Тоді була навкруги боротьба, окрема людина не мала права мати нічого свого, особистого. Лилась рікою кров, напоювала всіх диким завзяттям.

— Роскажи друже, як це було,—і я відчув себе таким маленьким, якась безпорадність оповила мене. Переді мною завилі бурі, тяглися в невідомій малі колони військ, їм просалася огнена путь. Тоді Юлію не був самотнім, мовчазним. Він тоді згорав у червоній пожежі.

— Це було так жахливо!—гукнув він.—Ми рушили з панцирником у наступ, щоб прикрити панічний відступ своїх частин. Здивувавшись, що ворог замовк, ми зупинились. Я добре пам'ятаю станцію в глухій степу. Вона, з задертим снарядами дахом, прикинула в я комусь чеканні, поглядаючи ямами, замість вікон, в степ. В далені розсіпався бандитський хуторок, майже без жодних ознак життя. Тільки но вибухи вщухли—мов кроти з нірок повиходили залякані люде до нас мінати харчі.

Над вечір життя прокинулось. У станційному скверикові града гармошка, „яблучка“ в колі танцювали, з нашого броневика матроси були вже п'яні.

Але радіти не було з чого. З потягу втік машиніст, а командир конав у забуттю від рани. Його заступив політком. Це була ставна, повногруда, з чудовими очима, жінка. Коли вона вдивлялася—в грудях розливалось щось печує.

Її кохали всі, і ніхто не наємівся чіпати.

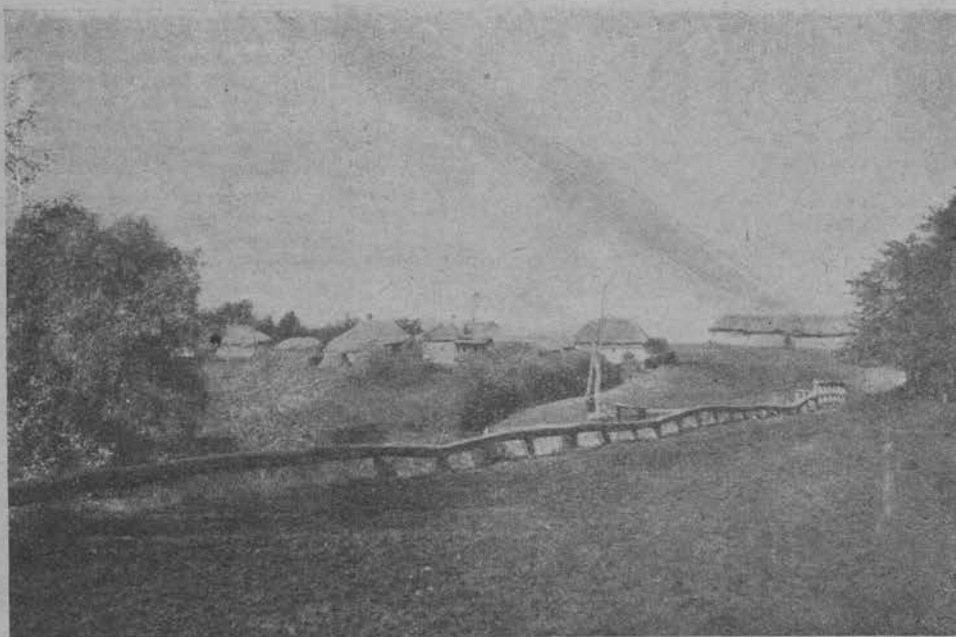
П'яні матроси говорили:

— Хто поєміє, вб'ємо!

Раптом пролетіла чутка, приголомшила всіх. У нас в тилу, поряд Махно. Заторохтіли з хуторка кулемети. Дехто кидав зброю і біг прямо в руки бандитів.

Я тоді заступив машиніста. Мені мулять руки слизкі ричаги, рівно

ДО 75-РІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТИ М. В. ГОГОЛЯ

Село Василівка-Яновщина на Миргородщині. В'їзд у Яновщину з Шишаків, що веде до садиби, де жив М. В. Гоголь

ТВЕРДОЛОБИ АВТОРИ

Вгорі **О. Чемберлен**
Внизу **Дж. Гікс**

його самотність, в ньому ще не вгамувалася буря згадки минулого кохання.

Я про це знав...

Останніми часами в ньому зародилась думка йти працювати на Донеччину, в шахту.

Він багато читав про працю під землею і мріяв про те, як кліть кидатиме його у вугляну безвість.

Після роботи, ми йдемо до Дніпра відпочивати на гарячому піску.

Поринаєм у хвилях і виходимо на берег дуже — як молоді бики.

Перед нами в далеких плавнях хитаються лози, каміші. Лунають тривожні крики веселих дівчат у хвилях могутньої ріки.

Одного разу в завод завітала екскурсія, це були дорослі студенти, вони, розпитуючи, купками проходили цехом, зрідка занотовуючи все до своїх блокнотів.

Вони довго дивились, як велетенський молот плющив залізо. Воно корчилось, вигиналось, немов хотіло показати своє страж-

прослалися рейки стогнучи під важкою крицею панцерника. А на зустріч вихор натягує дроти, перебігає через стовпи, дерева і мчить узліссям.

Нас тільки двоє—вона вся перегнула у вузькому вікні. Її міцно обіймає рвучкий вітер.

Раптом вона одірвавшись од вікна крикнула:

— Зараз з гори, ми можемо злетіть у повітря!

Я почув, як з моїх рук виповали рушила—десь нас чекала розібрана колія на великому уклоні, а повз вікна з реготом мчав ліс і дерева, мов махновці наставляли свої гілясті списи.

Я дивився, як вітер залітаючи у вікно, ніби ворухив її груди. Тоді прокинулось щось більше за смерть. Я захитавсь. У неї чудно зажеврили глибокі очі і од тіла йшов тьмяний дух. В якомусь невідомому жаданні вона притисла мою голову до своїх грудей. У мене затремтіли скроні, вона затріпотіла в моїх обіймах. Десь греміла каюнада...

Він замовк... а переді мною розступились якісь прекрасні береги.

Незнана буйність охопила мене. Я здаваючи своє хвилювання запитав:

— Як ви врятувались—опісля ти її не бачив?

Він коротко відповів:

— Її я більше не бачив. Наші тоді оточили Махна в лісі і полагодили зірвану колію.

Нас оповила тиша. Навкруги все втопало в срібнім місячнім тумані—з заводу долітав тривожний гул...

III.

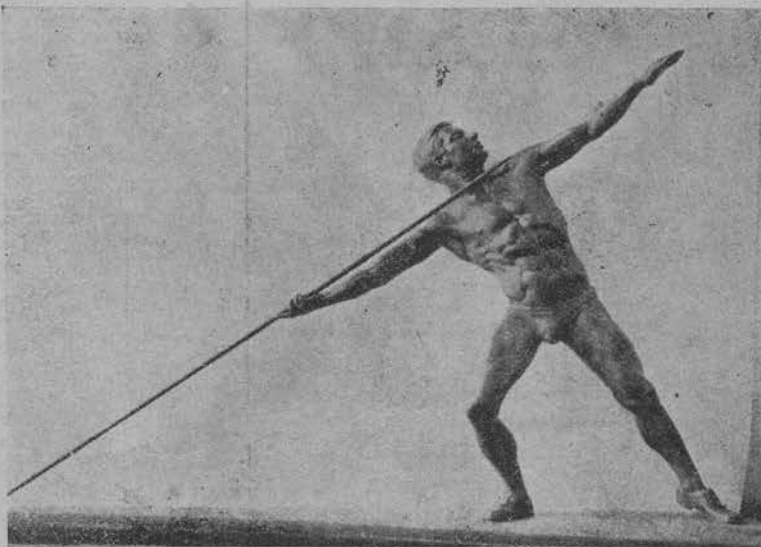
Дні йшли залізними ногами, гарчали заводським гамором, чорним димом, зникали за обрієм.

Коли починався робочий день, завод напружував сили своїх моторів, займався пекучими горами.

В юнацьких грудях ще жадібною рікою розливалась краса буйної літньої ночі. Кленовим листям шуміли пали, зорями падали іскри, вставав їдкий дим.

Юлій працював на паровому молоті, чужим і непомітним сидів він на брудному стільцеві і механічно рухав блискучі рушила. Заводський гуркіт вдирався у

„МИСТЕЦТВО РУХУ“

Виставка Державної Академії Наук у Москві

АНГЛІЙСЬКОЇ НОТИ

В. Черчилль

дання. Юлій повертав ричаги—напружений мов струна.

Він всім своїм тілом утонув у працю.

То він дуною рукою відкидав назал колесо регулятора, мов цяцьку, то вдивлявся вигинаючись, як подавали під молот, прислухався до вигуків команди.

Я бігаючи з залізом від молота до гори помітив, що одна студентка застигла, слідкуючи за вправними Юлієвими рухами.

Я кинув кліщі і почав слідкувати за нею.

Дивився на її ставну, повну жіночої привабливості постать, і вродливе, з чудовими очима, обличчя.

Раптом вона зблідла.

Помаду підійшла до Юлія що зупинив молота:

— Ми десь зустрічались?..

Тоді передо мною все радісно захиталось, навкруги залучав металевий вереск...

ШТЕРІВСЬКА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ

Один з видатних американських інженерів, Стюарт, що недавно оглядав Донбас, у своєму звіті в Вищій Раді Народнього Господарства УСРР зазначив: „Я повинен констатувати, що досягнення в галузі вдосконалення технічних приладів та устаткування збудованих електростанцій і підстанцій у Радянському Союзі зовсім не різняться від наших, а подекуди то ще й кращі“. Казав він це як технік, а не як політик, і вірити йому можна.

Та й без американця ми маємо змогу зараз констатувати й самі, що одне з наших досягнень, Штерівська станція вже працює. Завертілася нова могутня електростанція в Донбасі, збудована руками радянської влади.

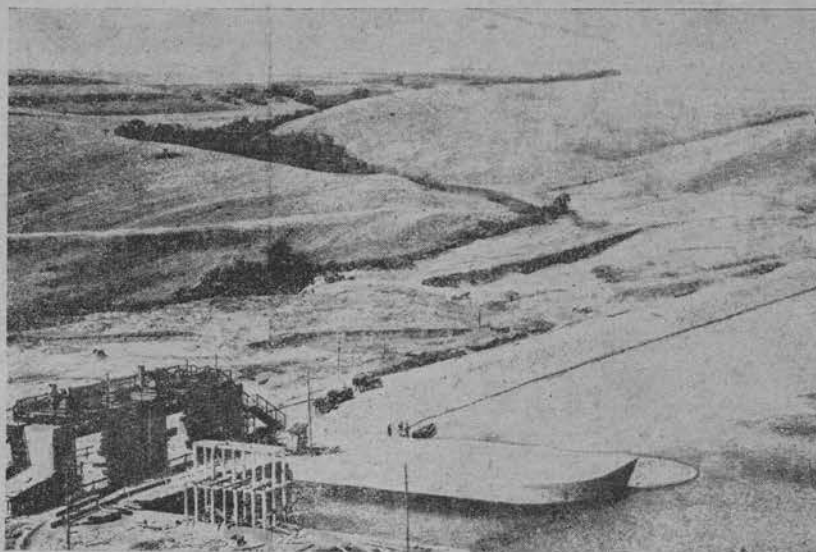
Почали ми будувати Штерівку за часів, коли все господарство було ще в руїнах, після звільнення країни від білогвардійських банд, і тому багато було злорадників, що пророкували не вертінися Штерівці, бо взялися, мовляв, не за своє діло.

Але наслідки, як бачите в Штерівка блискуче виправдала себе, і перша районна електростанція на Україні, могутністю на 20.000 кіловат першої черги вже димить.

Зараз безупинно ведеться далі робота на збільшення її могутності ще на 40.000 кв. (друга черга).

Перша спроба будівництва могутніх теплових електростанцій блискуче витримала іспит.

Найважливіша річ тут — це використання антрацитової порохні від вугілля, що нагромаджувалася як нікчемне сміття на території копалень від самого початку їхнього існування, перешкоджаючи переводити роботу.

Гребля на Штерівці

Антрацитова порохня в звичайних умовах не горить і тому, як паливо, її й не використовувано. Тільки тепер, коли навчилися топити перемолотим вугіллям, виявилася змога використати антрацитову порохню.

Для цього треба мати спеціальні млини, де ця порохня перемелюється як борошно, а далі по руках іде під казани, де горить дуже гарячим вогнем.

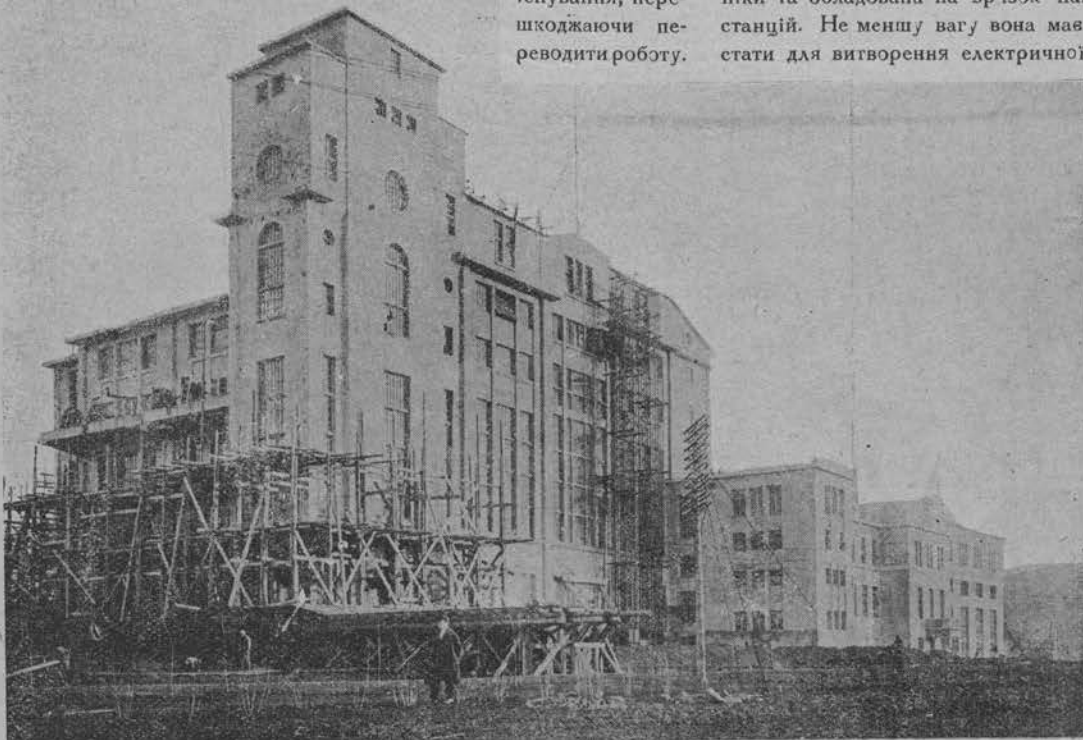
Змога використання цієї порохні, що раніше тільки займала місце та заважала на копальнях, набуває величезного значіння, бо нікчемна порохня в кількості до 100 міл. пуд. перетворюється в паливо високої калорійності, щоб-то дав стільки тепла, як і справжнє кам'яне вугілля.

Штерівка має величезне значіння як перша у нас районна електростанція, збудована за останніми вимогами новітньої техніки та обладвана на зразок найкращих закордонних електростанцій. Не меншу вагу вона має теж як перша спроба використати для вигворення електричної енергії паливо, що до цього часу вважалося нікчемним сміттям і цілими горами лежало без ужитку на території шахт і копалень, часто навіть спиноючи нормальний розвиток здобичі вугілля.

На Штерівці ми витримали іспит і маємо право сказати всім злорадникам, що робітники під тяжким поневоленням добре будували і для буржуазії, але для себе, для закріплення влади робітників та селян, вони працюватимуть іще краще, і незабаром вже той час, коли СРСР стане прикладом для тих, у кого ми вчилися.

На Штерівці ми витримали іспит і маємо право сказати всім злорадникам, що робітники під тяжким поневоленням добре будували і для буржуазії, але для себе, для закріплення влади робітників та селян, вони працюватимуть іще краще, і незабаром вже той час, коли СРСР стане прикладом для тих, у кого ми вчилися.

Ів. К.

Будинок Штерівської електростанції

НОВЕ ДЖЕРЕЛО ЕНЕРГІЇ

Жорж Кльод

ся на рівні 28—30° Цельсія, даючи хитання не більше 3^о протягом року. Вода ж у глибинах — холодна, і на глибині 1 кілометра її температура спадає до 4—5°.

Кльод і Бушєро поставили собі завдання використати цю різницю як джерело енергії. І вони досягли своєї мети — способом стільки ж технічно раціональним, скільки й несподіваним. Їхній винахід — це парова машина, що працює без палива.

Щоб зрозуміти функціонування цієї машини, треба пригадати, що пара в фізиці й механіці — річ трохи інакша, ніж в уяві неспеціалістів. Велетенська більшість навіть освічених людей знає пару тільки з чайника чи казанка. Температура цієї пари — 100°. Рівняючись дуже небагато людям знають, що в парових казанах пара — значно гарячіша. Дуже мало хто знає, що температура пари, як правило, рівна температурі води, і що вода, залежно від нагніту, парує при різних температурах. Під нагнітом атмосфери вона парує при 100°, а в казані Штерівки, під нагнітом 20 атмосфер, — при 205°. І вже майже ніхто не знає, що при зменшенню нагніту вода парує при все нижчій температурі і що можна мати й зовсім холодну пару, аби був відповідно низький нагніт. Наприклад, туристи, злізши на Монблан, не можуть зварити там яєць на сніданок, бо вода хоч і кипить та парує, але температура її — лише біля 80°, бо що вище, то атмосферний нагніт менший. Тим часом, парова машина могла б працювати й на Монблані. А раз так, то можна змусити працювати „пару“ навіть 28° температури, що й роблять Кльод та Бу-

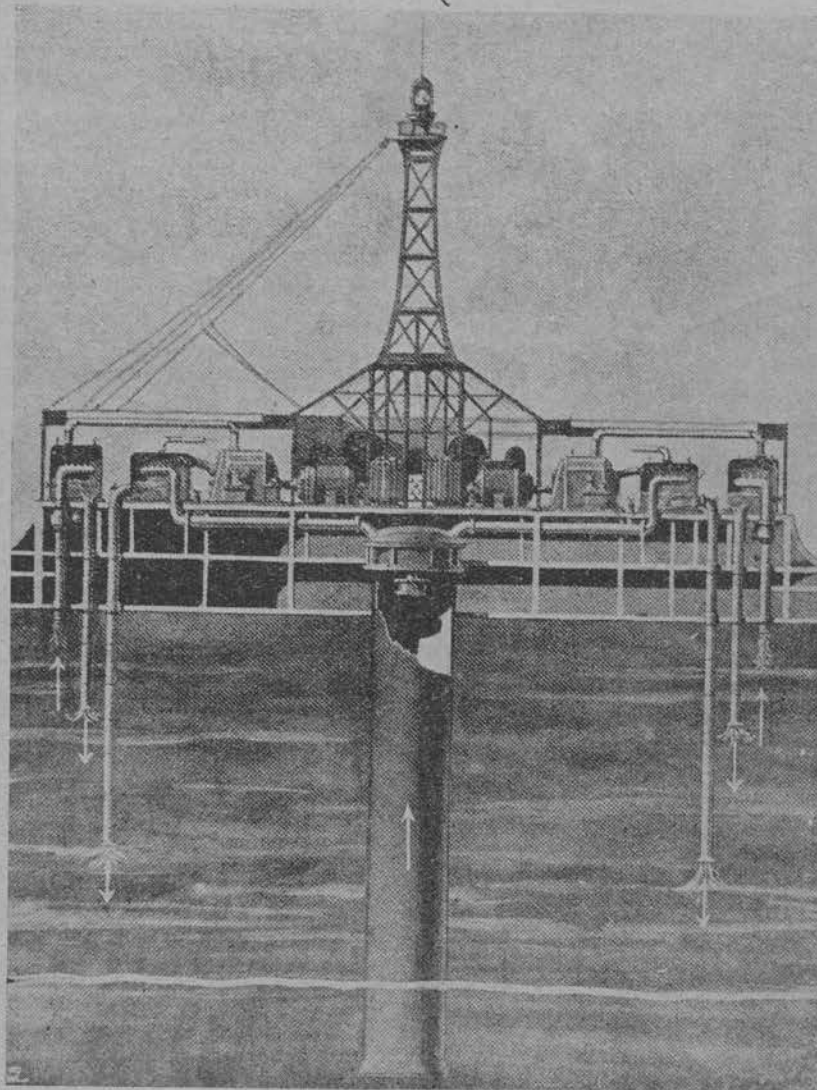
шєро. Як видно зі схеми, унія конструкція складається поспереду з „казана“, куди помпа наганяє воду 28° з дзеркала моря. Як що з казана висмокати повітря, то вода починає парувати і казан заповнюється паром 28°. Вода від випаровування холоднішає і друга помпа висмоктує її назад — у море, трохи глибше, щоб не остуджувати дзеркала. Завдання цих двох pomp — підтримувати воду в казані на однім рівні. Тоді казан буде заповнено паром 28° температури і 0,03 (три сотих!) атмосфери нагніту. Пара такого нагніту — дуже рідка, ледве не повний вакуум (порожняча), а все ж вона — пара і її можна змусити вертити парову турбіну як і на Штерівці. Але для того треба, щоб пара, перебігши турбіну, охолоджувалася в „конденсаторі“, де нагніт був би ще менший ніж у казані. Цього охолодження можна досягти, коли в конденсатор гнати холодну воду з глибини 1 км. Її температура — 4°, і в конденсаторі встановлюється нагніт, рівний 0,01 (одній сотій) атмосфери. Тим що вода в конденсаторі гріється, її

весь час треба висмоктувати назад у море, — можливо глибше. З конденсатора треба також висмоктувати розведене в воді повітря, що визволяється з води в казані. Коли ці три помпи підтримуватимуть рівень води в конденсаторі на однім місці, то від циклу „гарячої“ води в казані до циклу холодної води в конденсаторі безперервно тектиме струмінь пари, і хоч вона й буде надзвичайно рідка, проте все ж віддаватиме свою енергію турбіні. І не так мало, бо коли порівняти пару 20 атм. з „паром“ 28°, то остання, будучи в 700 раз тонша, все ж дає роботи тільки в 5 раз менше.

На малюноків подано переріз проєкта гідротермічної станції Кльода і Бушєро на 150 тисяч кіньських сил. Це залізна кругла коробка, що тримається на однім місці на якорях. На коробці шістьпряминною зорею стоять залі з термічним устаткуванням, з'єднуючись кожна з центральною круглою залією. На малюноків перерізані дві термічні залі і центральну. Почавши з боку стоять: „казан“, „конденсатор“, турбіна, динамо, трансформатор. З трансформатора струмінь високого на-

Поль Бушєро

Переріз гідротермічної станції Кльода і Бушєро

денсаторі гріється, її

На малюноків подано переріз проєкта гідротермічної станції Кльода і Бушєро на 150 тисяч кіньських сил. Це залізна кругла коробка, що тримається на однім місці на якорях. На коробці шістьпряминною зорею стоять залі з термічним устаткуванням, з'єднуючись кожна з центральною круглою залією. На малюноків перерізані дві термічні залі і центральну. Почавши з боку стоять: „казан“, „конденсатор“, турбіна, динамо, трансформатор. З трансформатора струмінь високого на-

пруження підводним кабелем іде на беріг. До острова-коробки зісподу причеплено труру довжиною в один кілометр для підтягання холодної води в конденсатор. Для могутності 150 000 кінських сил діаметр цієї трури має бути рівний 15 метрам. Тим що вода з трури витрачатиметься безперервно, вона нагріватиметься в верхньому кінці тільки на 0,5°.

В згоді з підрахунками Бушера коефіцієнт корисного чину спорудження має досягати 45%; втрати в турбіні будуть 25% і на помпи 30%. Встановлений кіловат має коштувати 1000 франків, дешевше ніж у звичайних гідроелектростанціях. Поклавши на амортизацію та зиски 16% і припустивши, що середнє навантаження буде лишень 25%, Бушера доводить, що ціна кіловат-години буде 12 папірових сантимів, себ-то щось біля 1 золоті копійки. Звичайно, це в два рази дорожче, ніж коштуватиме енергія Дніпрельстану, але ж Дніпрельстан—один на весь світ, а гідротермічні станції Кльода і Бушера можна буде в необмеженому числі ставити скрізь, де тільки в глибоке тепле море, не витрачаючи ні вугілля ні нафти та добуваючи електрику разів у 3—4 дешевше, ніж її дають найбільш удосконалені парові спорудження. В найбільш сприятливих умовах будуть країни

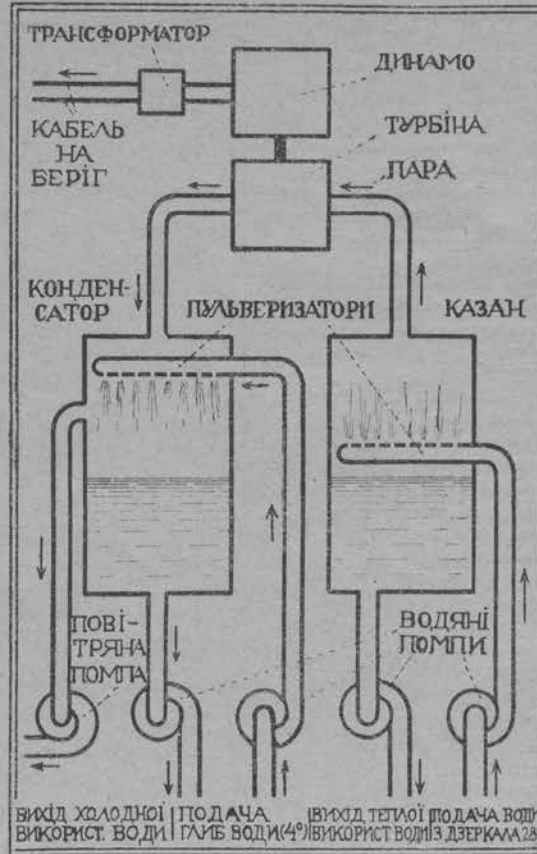

Схема гідротермічної станції Кльода і Бушера

на західному березі обох Америк, північно-західний і південно-східний береги Африки, західний беріг Індії з Цейлоном, південно-західний береги Суматри і Яви, східні береги Філіпін і Австалаїї, як також і мало не всі острови Тихого океану. Гідротермічних станцій не можна буде ставити на східному березі Сполучених штатів, на західному березі Індії і на берегах Хіни, де моря дуже неглибокі. В межах Радянського Союзу станцію Кльода-Бушера можна було б поставити тільки біля Батума, але вона могла б працювати тільки влітку і фінансово себе ледви чи виправдала б.

Геніальний винахід Кльода і Бушера є не чим іншим, як відповіддю буржуазної техніки на класове замовлення імперіялізма—як найдешевше індустріалізувати колоніяльні посілости для можливого підвищення експлуатації їх. Само собою розуміється, що результатом їхньої індустріалізації буде лишень зміцнення колоніяльного пролетаріату та його революційного руху. Машина Кльода-Бушера, як що практика виправдає розрахунки її творців, відіграє не останню роллю в процесі вистигання соціалістичної революції в колоніях. Техніка капіталізму і тут має копати йому яму, як це їй і належиться.

Е. К.

До перевиборів Харківської Миськради. Голова Раднаркому України тов. В. Я. Чубар робить звіт Уряду перед виборцями

РАКЕТОЮ НА МІСЯЦЬ

Стаття П. Біляєва

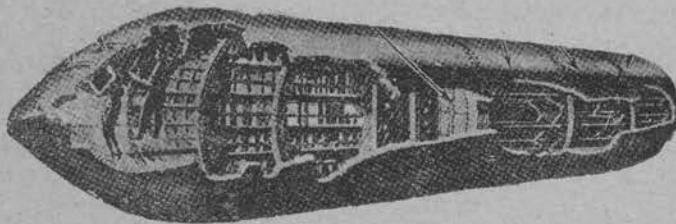
Щось біля 30 років тому руський інженер Цюлковський склав першого наукового проєкта ракети для міжпланетних подорожів. Але... цей сміливий і геніяльний план залишився тільки проєктом. Царський уряд не відважився відпустити Цюлковському потрібних на досвіді коштів. Та і й рівень техніки не досяг ще тої височини, щоб можна було переходити до практичного здійснення проєкту.

Тепер знову повстала мова за міжпланетні подорожі, тільки викликав її вже не руський винахідник, а американець Годдар. Проєкт його ракети, признаної для подорожу на місяць—вельми оригінальний і біля нього знялося багато галасу.

Цілісінський рік американські газети й журнали жували на всі боки цю новину; призначали навіть день, коли полетить ракета, — та... далі цього справа не пішла. Виявилося, що Годдар тільки-но розроблює ще план будівництва ракети і, що день пуску її на Місяць десь ще дуже далеко. Проте, не встиг угамуватися гамір, викликаний Годдаром, як увесь світ знову заговорив про нових „переможців простору“, про двох німців—Оберта й Гоффе, що розробили проєкта п'ятитонної ракети. На ній вони мали дістатися на Місяць за два дні. З великим успіхом випробували вони й модель міжпланетного корабля. Маленька модель піднялася на кілька миль угору і щасливо повернулася вниз на парашюті, що автоматично розкрився, коли закінчилося піднесення.

Слідом за Обертом і Гоффом на сцену виступав мододий австрієць Макс Фалір, сміливий авіатор, в майбутньому мабуть путящий астроном. Він виступав з грандіозним проєктом алюмінівого повітряного корабля, збудованого загалом за планом Оберта. Найцікавішим же в цьому проєкті є те, що Фалір викликався бути за першого пасажира подорожу Земля—Місяць.

Таким чином, усі проєкти базуються на одному принципі. В основі—ракета, щось на зразок велетенського гарматного набою, що рухається за допомогою реактивної сили газів від горіння палива, вміщеного в спеціальних камерах. Це горіння, за розрахунками винахідників, надасть корабелі нечуваної хуткості, з коефіцієнтом використання енергії палива до 60%.

Ракета Макса Фаліра в перспективі

Енергійний і сміливий виступ Макса Фаліра віддав пальму першенства поки що австрійському проєктові. Його ракета матиме три камери з паливом: у першій—спирт, у двох інших—глинний водень. Коли таким набовм—ракетою стрільнути з велічезної гармати, то ракета здобуде хуткості 7 миль на секунду. Ця хуткість де далі більшатиме, залежно од віддалення набою-ракети від землі; цьому допомагатиме покидання камер по одній у міжзоряних просторах, коли паливо з них вигорятиме.

Автор проєкту Фалір піклується і про пасажирів. В носовій частині міжпланетного корабля влаштовується спеціальна кабіна для двох мандрівників.

Крім того, в середині ракети буде влаштовано особливі прилади, що мають забезпечити мандрівників од інерційного удару під час вистрілу з гармати.

Майбутньому подорожіві не минути трагікомічних моментів. Підчас льоту ракета мусить перейти таку просторинь, де всяке тіло втрачає свою вагу.

Пасажирам доведеться тоді в дійснім розумінні слова „плавати“ в повітря кабіни.

Коли частина палива вигорить, відповідна камера залишається в міжпланетних просторах

будеться посадка ракети на Місяць, або на Землю, коли вона повернеться назад?

Цю проблему ще й досі толком не розв'язано. На перший раз ракета, очевидно, тільки облетить Місяць, зафільмувавши зблизька той його бік, що ніколи не повертається до нас. Можна собі уявити, яку неймовірну ціну матиме цей фільм.

Закордонна преса запевняє, що подорож на місяць—справа найближчого майбутнього. У Відні, наприклад, уже склалося навіть товариство з астрономів, фізиків та інженерів, що поставили собі за мету як найскорше здійснити проєкта Фаліра.

Вистріл ракети з велетенської гармати

„ХУДОЖНИК СЬОГОДНІ“

Стаття В. Хмурого

З сотні дуже невеликих полотен, показаних на виставці „Художник сьогодні“, відкритій 20 днютого а помешканні Соціального музею ім. Артема в Харкові нічим не примітні і по суті нічого про сьогодишнього українського художника станковиста не говорять. В міру сірі барвами та нудні колоритом, навіть там де майстер лжває контрастних барвових сполучень нейзакжі, одні „вчорашніх“ художників, а інші тільки початковців, ні крихотки сьогодишнього життя не відбивають. Викінчені голови Шаронова і одна Федорова (олівцець) не більше за добре зроблені малюнки, численні голови інших тільки немічні спроби в маларетві, а портрети це сягають далі підфарблюваної фотографії.

В тематиці станкової частини навіть нятику на сучасність, крім портретів вождів, що їх сподіваємось, роблено на замовлення вдебільшого, або з власної ініціативи з надією швидко й вигідно продати. Перебігаючи очима по цих невеличких малюнках, спадає на думку, що вони просто випадково сюди потрапили. Ніби не було чогось іншого дати, а серйозні художники, одні не збиралися їх ніколи виставляти, а другі не сміли думати, що їхні дистанські роботи хтось прийме на виставку. Сказати, по цих експонатах, щось певне про роботу якогось художника не можна, тим паче визначити його як „Художник сьогодні“.

Ми проте, сподіваємось, що українські художники між всього а, що вони не цураються сучасності в своїх роботах, не ховаються від галасу теперішньої міської вулиці в „крайових безраках“.

Цих художників покажуть нам очевидно наступні виставки АРМУ й АХЧУ.

А тепер перейдемо до іншої ділянки роботи художника, показаної на виставці аж надто вже. Цілий бік великої залі займають вітрини з графічними роботами. Правда, серед них дуже небагато чогось невиданого, що показується людям уперше. Все це переважно обкладинки до книжок і журналів, графічні композиції, друковані в тім чи іншій журналі. Всі їх можна побачити обійшовши 4—5 вітрин харківських книжкових крамниць.

Тим часом графіка безперечно заслуговує на виставці найбільшої уваги. Вона доводить солідний попит на себе і поруч з цим саму себе показує справді сучасною, бо дошукуються й знаходяться видимо діяти нових придатних на сьогодні форми оздоблення книги. Поруч стилізації під старий український орнамент тут часом прилучає цілком нова свіжа форма і нові прийоми в обробці книги. В Косирева, в Леуса, в Глушкіна, Маренкова, Астафєва—в кожного можна вказати кілька цікавих работ, але мало не в кожного видно й те, як часом вони робляться ремісниками очевидно на швидко фабрикуючи свої обкладинки. Це за наших умов річ зрозуміла, добрих художників не так багато і доводиться може більше ніж треба працювати, обслуговуючи поліграфію, але на виставці всю свою продукцію показувати, нам здається, річ не обов'язкова.

Бідна виставка на скульптуру. Очевидно для її розвитку у нас ще надто мало прунту, бо показані на виставці роботи обмежуються бюстами й масками революційних діячів. Примітніша скульптура Новосельського, але в свій час про цього скульптора ми писали спеціальну статтю, де говорили і про виставлені роботи.

Видно серйозну роботу в Худтехникумі на всіх ділянках образотворчого мистецтва. Особливо на театральній. Кілька виставлених учиних макетів говорять, що їх автори зможуть незабаром піти на роботу в наш театр.

Крім цих работ, театральній відділ складають ще макети худ. Ціпка та ескізи стрій кількох інших художників.

Ціпок безперечно цікавий театральний художник, особливо там, де він працює як конструктивіст (Тимошева Рудя). Роботи його в декоративним ухлом хворіють на де-яку

М. А. Шаронов

Малюнок (сангіна)

непропорційність. Художник Хвостов виставив цікаві, поміж інших експонатів, ескізи стрій до опери „Любовь к трем апельсинам“.

Загалом виставка нічого нового про українське образотворче мистецтво не сказала. І без неї всі знали давно, що у нас у Робмисі багато значиться „лаобразителів“ і мало художників.

Б. Косирев

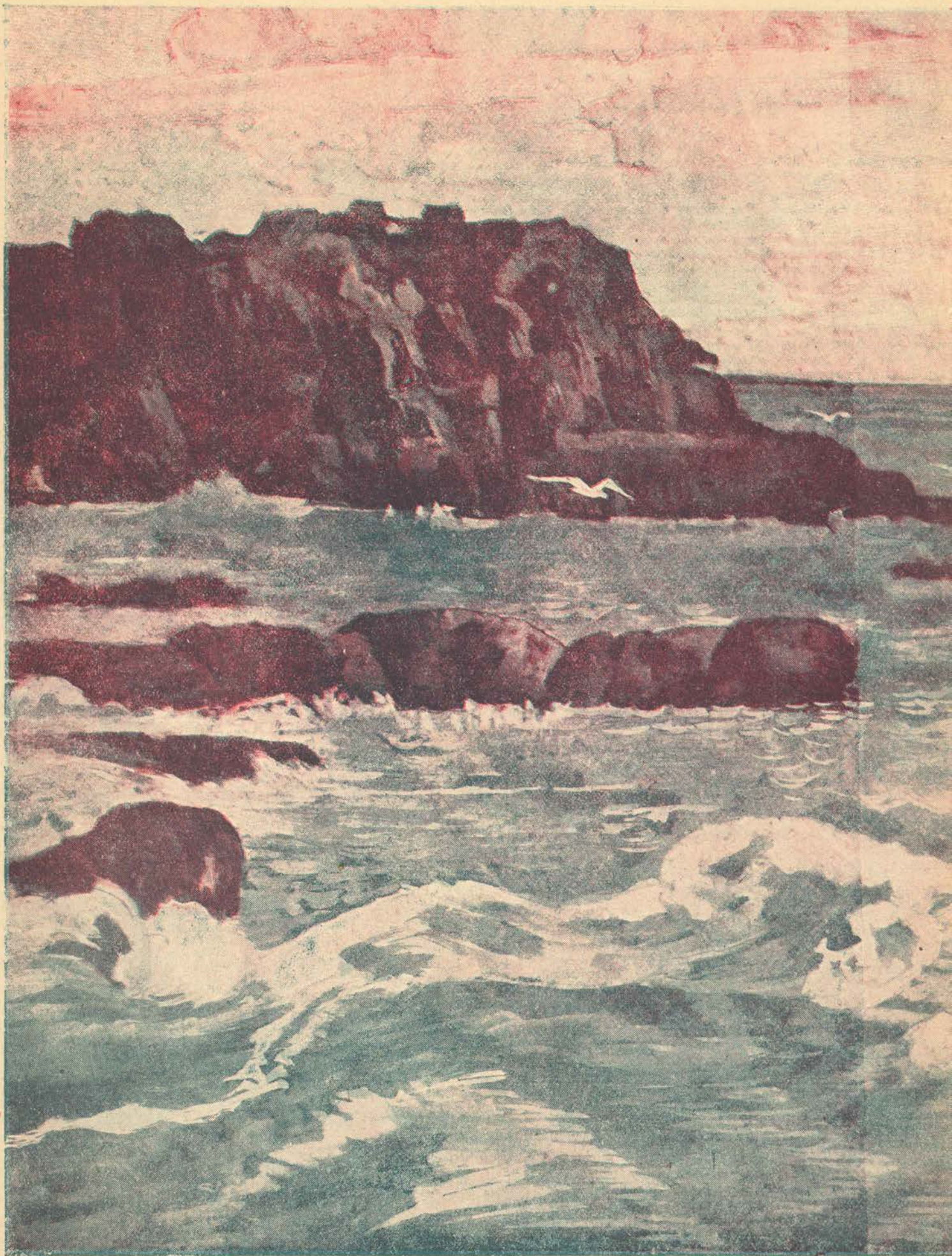

Болетов

Ескізи костюма

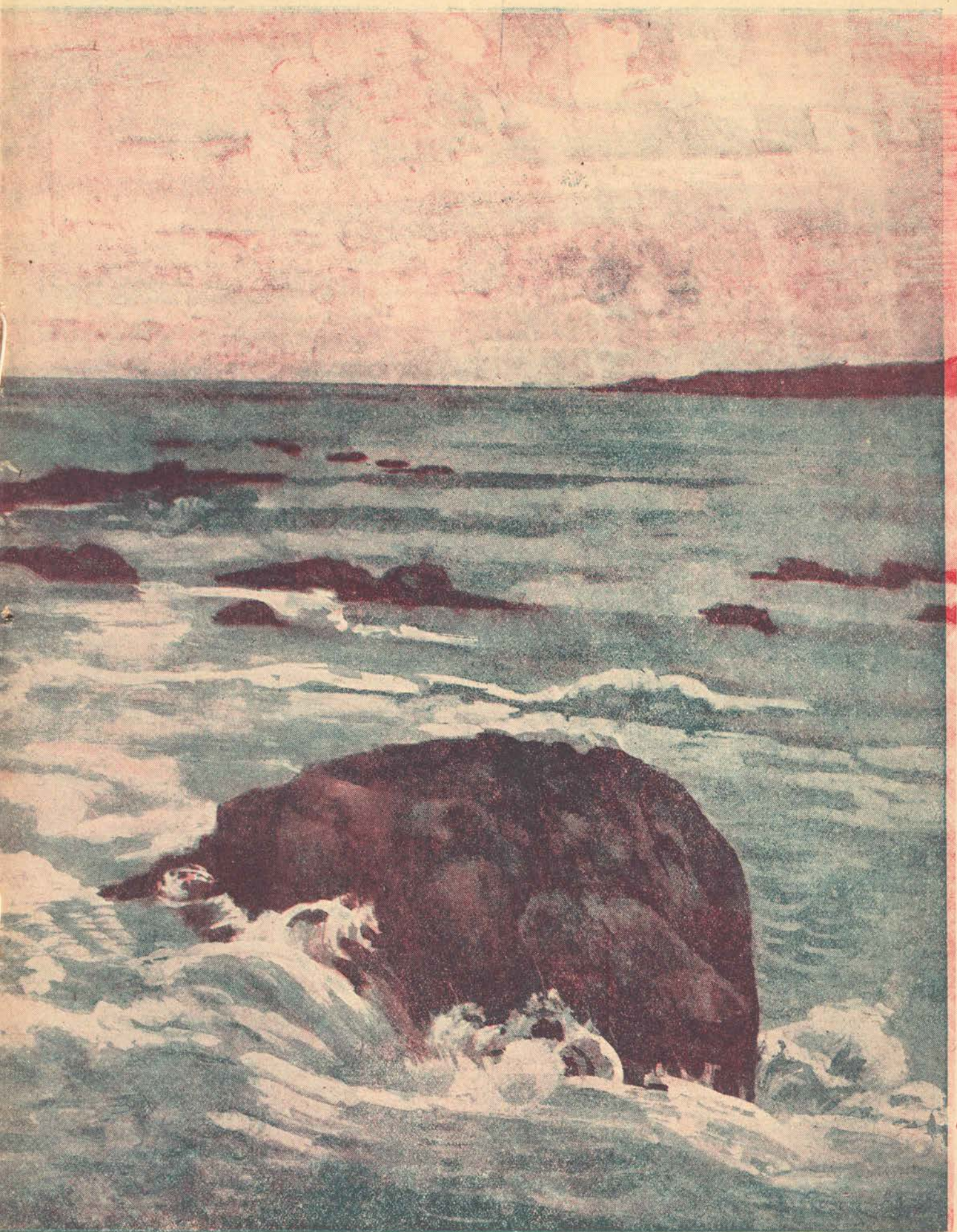
Кіноплакати

Картина художника М. Козіка

ПОРІГ „НЕНАСИТЕЦЬ”. (Там, де буде Дніпрельстан).

СВЯТО РАДІО-

Стаття

Два роки тому постановою Ради Народних Комісарів УСРР було дозволено вільне широкомовлення—це було перше свято радіо-аматорів. Правда, тоді їх було дуже мало, але вони з усією енергією взялися за цю справу, влаштували приймачі, встановили антени і навчилися ловити могутні радіо-хвилі з Москви й далекої Європи.

Минали місяці... Радіом почали цікавитись широкі маси трудящих. Радіо стало одним з культурних потреб робітника і селянина. Поруч театру та кіна.

В Харкові організувалося спеціальне радіобюро, що й починав керувати радіо-аматорським рухом. Кілька засідань, нарад і в помешканні окрпрофради відкривається перша радіо-аматорська виставка. Та виставка виявила перші досягнення. А досягнення були. Де-хто з радіо-аматорів уже приймає радіо так, що за антеною, правдою заміне дівку, де-хто, приймає на електричний дріт і т. інш.

Минув ще рік і значний поступ у роботі харківських радіо-аматорів сьогодні ви побачите на другій Радіовиставці.

Тут у невеликій кімнаті музею ім. Артема виставлено всі краді експонати їхньої роботи.

Ось великий п'ятиламповий, приймач, т. зв. „лампова бур-

Двохлямповий радіоприймач з гучномовцем зроблений з писемного приладу

Найрізкіші радіоприймачі, зроблені аматорами в коробках з сірників, цигарок та консервів, в ручках, оріховому душпівні і т. інш.

АМАТОРІВ

О. Кіна

жуазія" що на нього приймають всі радіостанції Європи, і поруч примітивний— „радіо-зайця". Є тут і оригінальні приймачі, що їх влаштовано в звичайній лялці, в олівці, — це детекторні приймачі. На них можна слухати тільки харківську станцію.

Цікавий мармуровий писемний прилад з двохламп. приймачем і гучномовцем. Використано його так: великий каламар-повазунок для переходу на різні хвилі, два бокові каламари—реостати нагрівання одна з поліпильниця—детектор, друга—переключачель посилювач, ніж—включачель лялци, дві ручки—варіометри, а в прес-пап'є—сховано слухача.

Трохи далі стоїть приймач сільного радіо-аматора. Серед сільних є теж багато радіо-аматорів. Радіо для них в одну з головних розваг.

І цікаво, що сільні власноручно роблять приймачі найпростіші, примітивні, але все ж

приймає, що ними можна теж слухати...

Що-дня виставку відвідують біля 1000 чоловік. Ця цифра сама говорить про зацікавленість трудящих радіом.

В одному з кутків виставки влаштовано і відділ есперанта. Через широкі степи, моря, пустелі пролетаріят СРСР за допо-

могою радіо та міжнародної мови може обмінюватись думками з пролетаріатом інших країн. Радіо повинно стати одним з факторів зв'язку трудящих всесвіту.

Ще кілька років і за допомогою радіо в великі революційні дні буде організовано всесвітні мітинги пролетаріату.

— Радіо пішло і в глухі села. Там теж школярі, комсомольці на свої найпростіші детекторні приймачі, зроблені власними руками; приймають гині Харківської радіостанції. Тут радіо вони використовують для своїх потреб слухають лекції агрономів в докладах про землеробство, про гігієну й санітарію або розважаються концертами або операми, що їх рідко ніколи й не чули.

ЛЮДЕ З СІХОТА-АЛІН

(Від далеко-східного кореспондента)

На тисячі верстов уздовж усього берега Японського моря наїждося одвічною, непроглядною тайгою, зігнулося густим лісним масивом хвойних дерев, пасмо гірське—Сіхота-Алін.

Із зелених кряжів до підгір'я котяться вниз удари тисячі сокир, скрегочуть сотні пилок і тріскотять підрубані столітні велетні.

На верховинах у зиму рубають ліс, дерево в'яжеться в важкі плоти, що на весні десятками бурливих невідомих річечок, як Самарга та Аянка, попливуть униз до морських берегів, щоб там лягти в високі штабелі, щоб завантажити десятки японських, хінських та англійських пароплавів.

Зизоокі хінці, приземкуваті японці, скуласті корейці, крикливі тубільці і нахожі з заходу блідолиці руські серед метушні, біганини тут коло моря пораяються над трупами стовбуристих солодко-пахучих кедрів. Це вони об'єднані артілями, розігнали віковичний сон Сіхота-Алін, сполохнули звірів і птаство і попід сопками повикопували, неначе кертиці, землянки, що куряться безліччю димків. Ціла армія рубачів сущільними лавами наступав на кедрі. Упавши тут на радянських берегах Тихого океану, вони подадуться геть-геть за океан конкурувати з американською орегонською сосною, постачаючи осикову „соломку“ японським сірничним фабрикам.

Забаламутилась мовчазна тиша гірської тайги, а разом з нею забаламутилося й життя її нечисленних житців, що відступають під натиском промисловців чим далі в гліб гірських кряжів.

До вершин річок Самарги та Аянки вдовж гірського пасма Сіхота-Алін торік влітку прибула наукова експедиція і знайшла там недогарки колись могутнього племені Орочі—удехейців. За останніми дослідями—це найдавніші мешканці Примор'я, це був колись могутній народ, що про нього хінські історики згадують іще в першій віці християнської ери, як про нагід войовничий, що погрожував нападом на північну Манчжурію. Тодішнє Бохайське царство, що займало територію нинішньої північної Манчжурії і Примор'я з багатою столицею в тім місці, де нині стоїть місто Никольсько-Усурійське, не раз розпочинало з орочами-удехейцями запеклу війну. Та минули століття і не тільки стерли Бохайське царство, а й кинули в нетрі тайги знесилених і виснажених орочів.

Від усього народу, що колись його боялися цілі царства, залишилося нині в Самаргінському районі лишень 22 родини—66 чоловіків і 51 жінка. Орочі-удехе незабаром зовсім позимірають. Тепер, коли тайга задзвеніла сталлю сокир, віком похилий прадавній народ занедбує свій одвічний промисел—мислівство і намагається, осівшись господарством, почати хліборобство. Він втрачає не тільки свої національні та побутові особливості, а й мову, що змішується з мовами сумежних племен Примор'я. Над Сіхота-Алін заясніла зоря нового життя. Над Сіхота-Алін дзенькіт сокир будить недогарки народу, що відходить уже в історію, на руду закинутого серед зеленої тайги.

Орочонки (удехейки)

Орочі, біля своєї халупи

Орочон—стрілець

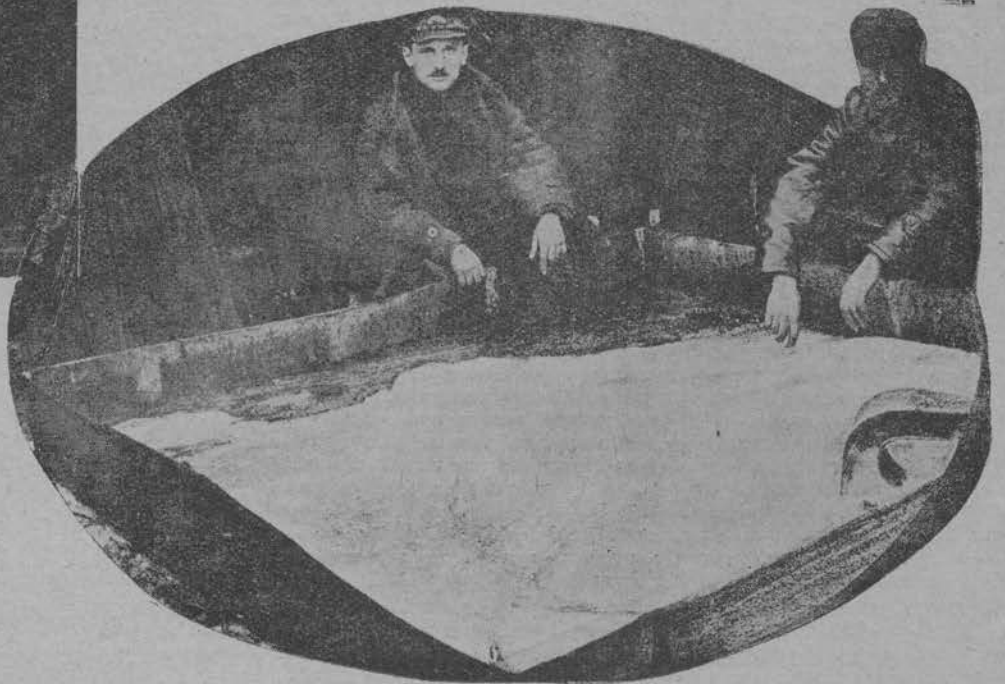
Харківський пожежник **т. Гвоздьов** біля винайденого ним огнегасителя

Керовник струн. оркестри ім. Леонтовича —художн. **Нездатний**

З реліквій **Т. Г. Шевченка**. Каламар та ручка поета, що зберігаються в Чернігівському Державному Музеї

Випробування винакоду тов. **Гвоздьова**. В залізний лист 2×2 метра надито змішані рідини: бензин, нафту, гас. Протягом трьох хвилин ця рідина горіла і потім полум'я погасили за одну хвилину, покривши піною, виробленою апаратом тов. **Гвоздьова**.

Всесоюзний з'їзд наукових робітників. Президія. В центрі голова з'їзду—академик **Марр**. Другий від нього ліворуч—академик **Багалій**

В черговому № 11 „Всесвіта“ серед звичайного ілюстрованого матеріалу вміщено буде: **Неопубліковані документи про Т. Шевченка, матеріали про лютневу революцію, „Османське [мистецтво“, ст. Л. Левицького**

ЛЕОНИД ГЛІБОВ

З нагоди 100-ліття з дня народження

Стаття С. Данильченка

Леонид Глібов

В „письменницькій“ кімнаті Чернігівського Державного Музею, серед меблів, малюнків, портретів, рукописів та інших речей Шевченка та Куліша скромно примостився і глібовський куточок. У невеликій вітрині зібрано все те з глібовських експонатів музею, що стосується головніших фактів життя та діяльності поета. Понад 65 назв інших матеріалів — переховується в музейних шавах.

Серед розкладених у вітрині документів лежить

і недавно знайдене метричне свідоцтво, що встановлює справжню дату народження поета—18 лютого 1827 року.

Народився Л. Глібов у сім'ї „купця 3-ей гильдії“ в с. Родзянках, Хорольського повіту на Кременіччуні. В родині великого діда Родзянка і виховувався спочатку поет. В 1856 році Глібов скінчив Ніжинський ліцей. Після двохрічного вчителювання в черноострівській повітовій дворянській школі, в осені 1856 року його переведено „младшим учителем географин“ до чернігівської гімназії.

Про Глібова, як про талановитого вчителя, згадує в своїй автобіографії його учень І. А. Шраг.

В Чернігові Глібов розгортає чималу культурну роботу. Не одержуючи й 50 крб. на місяць, за власні кошти він видає 2-х тижневий, двома мовами друкований, „Черниговский Листок“.

Коли було закрито петербурзьку „Основу“, „Черниговский Листок“ лишився однісіньким друкованим українським органом, продовжуючи по змозі „основ'янські“ традиції.

Тоді ж Глібов засновує в Чернігові „Товариство кохаюче рідну мову“, що з великим матеріальним успіхом ставило перші українські п'єси та популярні тоді живі картини.

Та трапилася пригода, що розбила всі плани Глібова, припинила „Черниговский Листок“, а його редактора кинула на два роки під „тайний, строгий надзор“ до Ніжина.

На початку липня 1863 року видатний український діяч, член „Землі і волі“ Андрущенко, їдучи з Петербургу на Київщину, заїхав на кілька днів до Чернігова. З собою Андрущенко взяв багато нелегальних відозов та брошур, в тому числі: „Свобода“, „Долго давили вас братцы“, „Что нужно народу“. Ввечері перед 10-им липня Андрущенко читав нелегальну літературу братові редактора „Основи“— Білозерському. Білозерський похвалився про це поручикові Герасимову. Герасимов доніс поліцеймейстеру, а той— чернігівському губернатору Голіцину. Через кілька днів Андрущенко, етнографа Носа та Тишинського було заарештовано.

Працюючи раніше землеміром у Козелецькому повіті на Чернігівщині, Андрущенко добре знав Глібова, часто листувався з ним та його дружиною, брав участь в „Черниговском Листке“. Сидячи у чернігівській в'язниці Андрущенко й передав Глібову листа, прохаючи його попередити знайомих про арешт. Лист цей замість глібовських рук потрапив до голіцинських. Відсилаючи до 3-го відділу матеріали в справі арешту Андрущенко та інших, Голіцин пише:

„Глібов находилась в самых интимных отношениях с лицами, задумавшими проводить противоправительственные мысли под личиною распространения малорусской грамотности“.

Після звільнення з гімназії Глібов два роки бідує без ніякої роботи в Ніжині, в 1865 році переїздить до Чернігова, де працює в губернаторській канцелярії, а в 1867 році його влаштовано на посаду завідача земської друкарні. На цій посаді він працював до самої смерті— 29 жовтня 1893 року.

Більшу частину літературної продукції Глібова писано руською мовою і її ще мало досліджено. Українська література знає Глібова, як лірика, байкаря та автора комедії „Домирового“.

Глібов негативно ставиться до нових економічних процесів— „кишені грошовитої“, що зрубала „без жалю веселий гай“ прикрашеної автором ідилії селянського побуту.

Та більшої популярності придбав Глібов собі байками. Теми байок Глібов запозичає здебільшого у руського байкаря Крилова, але це ні трохи не знижує їхньої вартості. Це не механічне перелицьовування сюжету байки в українську мову, а оригінально-творча робота.

Художня вартість глібовської байки не рівна— часом знижує її сентиментальний та розстягнутий виклад.

В моралізуванні Глібов знов таки не виходить за межі народницько-гуманістичного світогляду. В байках соціального змісту він завжди стоїть на обороні прав покритицького— картає пана-вовка, висміює бюрократизм, засуджує експлуатацію. Але в порадах, як це зло знищити, далі етично-культурницького „живого слова, правди й просвіти“ він не підносить.

Куток Л. Глібова
в Чернігівському Держмузеї

Могила Л. Глібова
в Чернігові

ПРО ВСЕ ПОТРОХУ

Англійський журнал подав малюнок польського газометного танка. На танкові лежить газовий балон, звідки газ виходить через рупороподібні прожектори.

„Дерево-корова“

Його вперше знайшов Александр Гумбольдт на початку XIX віку в горах на побережжі Венесуели.

При кінці віку його вдруге знайшов американський доктор Генрі Піттайр у Коста Ріка.

І зовсім недавно його втретє відкрив під час своєї наукової подорожі по Гондурасу та Гватемалі проф. Йельського ун-ту Самюел Дж. Рекорд.

Дерево це має ту властивість, що коли його надрізати, то з нього тече білий сік; він смаком нагадує молоко. Тубільці залюбки п'ють його як ліки проти шлункових хвороб.

Американські спортивні гуртки останніми часами почали захоплюватись новим спортом — літанням на велетенських летючих зміях. Змії піднімаються з вагою до 100 кілограм

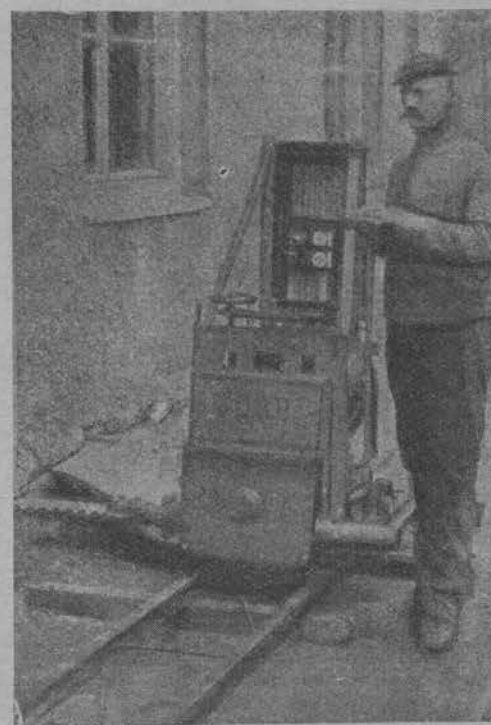
Хто не читав газетних повідомлень про нещасні випадки, коли хатні робітниці випадають через вікно з 3-го—4-го поверху і вбиваються чи тяжко калічаються? Змальований тут простий струмент для миття вікон напевне зменшить число цих нещасних випадків

Теж простий винахід, що дозволяє врятуватися через вікно під час пожежі. Коли одна людина вже на землі, друга чіпляється за другий кінець троса і так без перерви

Електрична пила

Цей зручний апарат вживається для різки стін фундаменту, під час прокладки труб водопроводу. Такою пилою робота виконується швидко і дає велику економію.

ЗАГМУК

Єврейськ. Держ-театр в Харкові

Недавно єврейський театр святкував 50-ті роковини свого існування. Тяжкий шлях пройшов він за цей період. Понад 40 років під час самодержавства поневірилися окремі єврейські трупи по різних місечках. Лише коли прийшов Жовтень, а з ним і визволення всіх націй, почалося відродження єврейської культури а разом з тим і театру.

Харківський єврейський держтеатр засновано рік тому. На режисера туди було запрошено відомого театрального діяча Ефраїма Лойтера, а трупу набрано з молодих акторів. За невеликий час театр проробив величезну роботу і на мистецькому фронті має значні досягнення. Єврейський держтеатр у Харкові можна вважати за один з кращих театрів України.

За рік в театрі пройшло кілька постановок, що дають можливість прослідкувати весь шлях, пройдений театром за час його існування. Театр надав своїм виставам цілком нових форм,

„Загмук“—3 дія. Сцена свята

в них він абсолютно відійшов від вистав епохи театру Гольфадена. Єврейський Держтеатр в Харкові—це революційний театр з установкою на сучасність. Не дивно, що єврейській буржуазії він не подобається. Зате до нього охоче йдуть єврейські робітники.

Остання п'єса є відчутною за минулий період роботи. Це найкраща постановка театру за весь час. П'єса „Загмук“ написана відомим драматургом А. Глебовим. Не зважаючи на те, що в ній змальовано далекий від нас період вавилонського рабства, п'єса цілком сучасна, близька нам, бо нагадує недавні часи поневолення пролетаріату царським урядом. Цю думку яскраво проведено і в самій постановці. На наших фотографіях окремі сцени з п'єси „Загмук“—постановка Е. Лойтера.

Треба відзначити роботу головного режисера театру Ефраїма Лойтера. Лише завдяки його енергії театр має такі досягнення.

Б. Сім.

Зер Сибан—Стрижевський, Нінгал-Умі—Ада Сонц

„Кадишти“ (святі)—Іва Він, Кулік-Терновська, Рубінштейн і Ейлішева

Н. К. О.

Держдрамтеатр „БЕРЕЗІЛЬ“

Субота 5 березня

„САВА ЧАЛИЙ“ трагедія на 4 дії Карпенка-Карого. Режисер Ф. Лопатинський. Оформлення сцени художника М. Сімашкевича. Костюми В. Шкляйва

Неділя 6 березня

ПЕРЕДОСТАННІЙ РАЗ

„ШПАНА“ (Menagerie) огляд-ексцентріяда в 10 показах. Режисер Я. Бортник. Художники М. Сімашкевич та В. Шкляйв

Вівторок 8 березня

„ПРОЛОГ“ вистава на 3 дії Л. Курбаса та С. Бондзрука. Ставить головний режисер Нар. арт. Республіки Л. Курбас. Художник В. Шкляйв

Середа 9 березня

„САВА ЧАЛИЙ“ трагедія на 4 дії Карпенка-Карого. Режисер Ф. Лопатинський. Оформлення сцени художника М. Сімашкевича. Костюми В. Шкляйва

Четвер 10 березня

„ПРОЛОГ“ вистава на 3 дії. Ставить головний режисер театру Нар. арт. Респ. Л. Курбас.

П'ятниця 11 березня

„ГАЙДАМАКИ“ п'єса на 3 дії. Ставить головний режисер театру Нар. арт. Республіки Курбас.

Субота 12 березня

„ПРОЛОГ“ вистава на 3 дії. Ставить головний режисер театру Нар. арт. Респ. Л. Курбас.

Початок рівно о 8 год. веч.

Квитки на всі об'явлені вистави продаються в касах театру щоденно від 11—2 та від 5—8 г. веч.

А Н О Н С: 16-го березня прем'єра **„КОРОЛЬ БАВИТЬСЯ“**

**КРАСВИЙ ВІДДІЛ
ВУФКУ**

Харків, Товарова Біржа

ДЕРЖКІНО-ТЕАТРИ ВУФКУ

1-й ім. Лібкнехта

3 8-го березня

М Е С—М Е Н Д

В головній ролі Ігор Іллінський

2-й ім. Комінтерну

3 8-го березня

КОЛИ ВСТАЮТЬ МЕРЦІ

В головній ролі Ігор Іллінський

3-й ім. К. Маркса

3 8-го березня

Т Р И Е П О Х И

За участю Бестер Нітона

4-й Червоний Маяк

3 8-го березня

СПРАВА № 128 (Стерті Сторінки)

5-й ім. Дзержинського

3 8-го березня

К І Н

За участю Можухина, Лисенка, Коліна

6-й „Жовтень“

3 8-го березня

ЛЬОДОВИЙ КАРНАВАЛ

7-й Пролетарій
(Кол. Современний)

3 8-го березня

ДІМ З НЕНАВИДИ

В головній ролі Пирль Уайт

Початок о 6 год. Каси з 5 годин

Попередній продаж квитків в центральній касі (пл. Тевелева, проти Товарової Біржі)

ОПТИК Б. ГРИНБЕРГ

Харьков, ул. Свердлова, № 3.

Изготовление очков —
пенсы, шлифовка опти-
ческих стекол по рецеп-
там врачей.

ВСЕМ! ВСЕМ! ВСЕМ!

Где можно приобрести радио-
аппарат по последней загр.
системе?

Где можно заказать установку
автоны?

Где можно исправить радио-аппа-
ратуру?

Где можно заказать громкогово-
рищ. устан. для клубов и
сельбудынков?

ТОЛЬКО в МАСТЕРСКОЙ РАДИО-ТЕХНИКА

ул. Свердлова № 36, С. М. ШАХИНС
Изгородний высылается по полу-
чению 25%. Допускается рассрочка
платежа.

РАСПРОДАЖА НОВЫЙ ПАССАЖ В МАГАЗИНЕ „МАРС“

Белья, шарфов, сумок, портфелей,
капюш., перчаток, чулок и проч.,
галантерей. Военные и гражданские
значки.

МУЗЫКАЛЬНЫЙ
МАГАЗИН

М. ПОЛЯКИН

МУЗЫКАЛЬНЫЙ
МАГАЗИН

Харьков, ул. Р. Люксембург, 10 (б. Павловская)

30 р. 17 р. 45 р. 1 р. 50 к. 15 р. 80 к. 40 л.

СТРУНЫ, НОТЫ, ИГОЛКИ и ВСЕ ПРИНАДЛЕЖНОСТИ.
УСТРОЙСТВО ВОЕННО-ДУХОВЫХ и НАРОДНО-СТРУННЫХ ОРКЕСТРОВ.
РЕМОНТ КЛЮЧ, ИНСТРУМЕНТОВ, ГРАММОФОНОВ и ПИАНИНО.

НОВЫЙ ПАССАЖ № 9.

П Т РУССКИЕ ШПАЛЕРЫ
В БОЛЬШОМ ВЫБОРЕ

РАМЫ, КАРТИНЫ, БАГЕТ,

КЛЕЕНКА, ГРАВЮРЫ,
ОКАНТОВКИ, ОБОИ.

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА

ПОЛЕЗНЫЕ ПОДАРКИ

БЮВАРЫ настольные, гранитозамы с блокнотом
и книжкой, все цвета 8 руб. ДАМСКИЕ с серебря-
ной набию 7 р. 50 к. Папки для нот гранито-
замы с золотым тиснением, все цвета 3 р. 50 к.
Альбомы для открыток гранитозамы с серебря-
ными набиюми в 4 и 3 р. Также же из амери-
канского гранитла от 80 к. до 2 руб. Альбомы
для стихов от 25 к. до 3 руб. Настольные блок-
ноты гранитозамы с серебряными набиюми
2 р. 50 к. 3 р. и 4 р. 50 к. и др. переплетные
изделия по самым низким ценам высылает почтой
наложен. платежом, по получении задатка в 25%.
Коопертель „ПРОБУЖДЕНИЕ“ — Харьков, Кларк-
ская, 12-14 (нын. из магазина в Новом Пассаже)
Пересылка за счет заказчика. Прейскурант вы-
сылается по первому требованию. Купившему
всегда будут отпущены золотой минциалы

ДИВАНЫ, ТАХТЫ, СТУЛЬЯ и МАТРАЦЫ

собственного производства

продается недорого

Там же прием заказ. и ремонт.

Кр.-Октябрьская (б. Контор-
ская) 42, во дворе А. Кавлуи.

ТОЛЬКО
в МЕХАНИЧЕСКОЙ
МАСТЕРСКОЙ

„ПОБЕДА“

Ул. Свердлова, 28 (б. Екаториновск.),
телеф. 43-37.

Изготавливаются самые точные
ФРЕЗЕРНЫЕ, ТОКАРНЫЕ
и СТРОГАЛЬНЫЕ РАБОТЫ

0358
1
У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ФОТО-КІНО-УПРАВЛІННЯ

НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
Одеської кіно-фабрики

СОРОЧИНСЬКИЙ
ЯРМАРОК

ЗА ГОГОЛЕМ

Сценарій
ГУРЕВИЧА та КАПЛАН
Режисер
ГРИЧЕР-ЧЕРИКОВЕР

Оператор
ВЕРИГО-ДАРОВСЬКИЙ
Художник
КРИЧЕВСЬКИЙ